

Uvod

*„Šta je tuga sem večne sene što nas u stopu prati.
Šta je radost sem novog dana koji nam niko ne garantuje?“*

Često imam košmare. One mučne nakon kojih se budim okupan znojem, u strahu. U strahu od prošlosti koja mi se čini tako nepoznatom, prošlosti koja kao da nije moja. Možda ljudi poput mene samo traže objašnjenje u moru poluiskrenih ili lažnih iskaza, ja naravno tragam za istinom. Da li sam mogao bolje? Da li sam ikada imao šansu? Da li je moja istina iskrivljena, stegnuta i zaboravljena u ko zna čijoj nadi da ću prestati da je tražim? Nakon toliko godina možda više i nije važno... Ipak, u svojim košmarima se budim u sasvim novom svetu, stranom, a čini mi se tako poznatom. I taj svet u belom koji se kreće oko mene posmatram nevinim, radoznalim, dečijim očima. Iznova pomišljam, ovo sam već video u prethodnim snovima. Oko mene je staklo, ali ne vidim jasno lica oko sebe. I niko ne može da me dodirne. Pitam se da li je to staklo možda moj štit? Dok pokušavam da razumem koja je moja uloga u ovom snu, osećam da mi ponestaje vazduha i ne mogu da dišem. Kao da mi neko steže vrat. Borim se za život. Svestan sam svega, svestan da možda umirem. U očajničkoj želji za životom, jer ja svoj život obožavam, pokušavam da dozovem pomoć. Glasa nemam. Osećam čudan strah prema strancima u belom umornih ruku u noćnoj smeni... Ti kasni sati koji su, uveren sam, ostavili neizbrisive tragove na njihovim licima koja ne vidim. Pažnju mi oduzima plač tek rođene bebe. I tada shvatam, u neuobičajenom deliću sekunde, u ovom surovom košmaru, ta beba u inkubatoru sam ja.

Dok se budim iz ovog košmara, moka od znoja, na samoj ivici vriska, muče me strašne misli. Misli o mojoj prošlosti i budućnosti. Često sam stajao na granici između ta dva sveta i razmišljao da li je moglo biti drugačije. Ne mogu a da se ne zapitam šta bi se dogodilo da sam se rodio u nekoj drugoj državi, u nekom drugom trenutku, na nekom drugom mestu. Da li bih sada možda hodao? I ponavljam sebi glasno, u tišini svoje polumračne sobe, da ovaj košmar nije realnost, da to nije moja istina, da se moj mozak poigrava mnome. Možda se moja podsvest samo zabavlja, uvodi me u ludilo, možda je moj mozak u potrazi za krivcem za moje stanje, želeći da dobije potvrdu da nada ipak postoji. Ali iz nekog razloga znam da ću ponovo gledati isti košmar. Tim nevinim, radoznalim, dečijim očima.

Dečak koji je želeo da šutne loptu

Nisam drugima činio loše, ali sam ipak svoje ime kroz šapat okoline čuo mnogo puta. I previše. Rođen sam prevremeno, u sedmom mesecu uredne trudnoće, ali rekoše mi kao potpuno zdrava beba. Onda je ono što sudbinom zovemo učinilo svoje, ili, bojim se i da slutim, možda čak neka nesrećna ljudska ruka. Obično dok se trudimo da opravdamo tuđe postupke ili zamaskiramo svoje nedaće, pozivamo se na sudbinu. I onda uveravamo sebe i druge da je sudbina, ta čuvena babaroga, kriva za sve i da je odlučila da pomeri naš put i usmeri nas u drugom pravcu.

Verujem u to da svaka duša zna kada treba da dođe na ovu zemlju. Ovu rečenicu je moja majka izgovorila milion puta i vremenom sam i sâm počeo da se osećam tako. Da sam sa razlogom tu gde jesam.

Bio sam beba i danas mogu samo da prepričavam priče koje sam kao dete prisluškivao, a potom, kada sam dovoljno odrastao, pomno slušao celog života. Dakle ne znam zašto je moja sudbina takva kakva jeste. Lekari su me smestili u inkubator po rođenju i ubrzo nakon toga ustanovljeno je da bolujem od cerebralne paralize. Naime, tu dijagnozu sam dobio nakon što mi je zbog nedostatka kiseonika oštećen centar za motoriku. Preživio sam devet operacija, različite lekove, milion i jedan pregled, čak i jednu kliničku smrt.

Nema ničeg senzacionalnog u tome biti mrtav, čak ni na sekund. Ne razumem zašto neki umetnici smrt doživljavaju tako uzvišeno. Smrt je samo mračan trenutak i ništa više. Kada otvoriš oči, živ si, kada ih zatvoriš, ostaje ti samo nada da ćeš ponovo ugledati svetlost dana. Ja sam tračak svetlosti ugledao i zgrabio taj sićušni trenutak, tu šansu za život. Mogao bih da pričam o tome kako sam pregurao pakao, dok me sagovornik preko puta posmatra očima punim sažaljenja. Ali ipak biram da pričam o tome kako sam živ i srećan sam što danas svedočim nekim neverovatnim stvarima. Ono gde leži moja priča su svi preživljeni trenuci koje sam izgurao da bih došao do ovog „danas”. Ti teški trenuci su kao neka gomila razbacanih prošlih trauma koje su zapušile taj uzani prostor koji životom zovem, uvek u pokušaju da ih izguram na površinu i odbacim od sebe. Teškom mukom sam traume pretvorio u sećanja i da nisam to uradio, sada ne bih mogao da pričam o tome.

Rekao bih da najveća hrabrost leži u rukama mojih roditelja, kojima su lekari saosećajno predložili da se pripreme na loš ishod i šapnu poslednje reči svojoj tek rođenoj bebi. Verujem da postoji neka neopisiva i duboka veza između roditelja i dece i da smo nas troje odlučno smrti rekli NE. Verujem da je snaga naše povezanosti i ljubavi učinila da moj mozak, uprkos jakim lekovima koje su mi doktori davali, ostane netaknut, da otvorim oči i čujem tako poznat glas svoje majke.

I tako je započeo moj život.

Dane provoditi u kolicima znači biti svuda i zauvek obeležen, biti u startu nejednak i drugačiji u odnosu na ostale. A posebno biti drugačiji u odnosu na decu koja imaju slobodu kretanja, koja bezbrižno provode dane na suncu, bez brige da li su na vreme uzela svoje lekove ili zaboravila na termin pregleda u bolnici kod raznih lekara. Ponekad je stvarno teško. Svako ko tvrdi drugačije, laže sebe. Kako bismo uspeli da izađemo na kraj sa svojim mislima i naučimo da se nosimo sa svojom situacijom, jako je važno da budemo iskreni prema sebi. Ovo svakako nije priča o tome kako se ja tokom dvadeset četiri sata uvek osećam sjajno. Svaki čovek od krvi i mesa ima svoje dobre i loše trenutke. Bitno je samo da naučimo da se nosimo sa teškim trenucima i ne zaboravimo da su oni prolazni, iako ponekad deluju kao čitava večnost. Ali ipak, svemu dođe kraj.

Da, ljudima poput mene potrebni su posebni uslovi, ali nije nam potreban poseban svet da bismo se uklopili u isti. Kada si kao dete zarobljen u okovima kolica, patnja je ogromna. Čini mi se gotovo nemoguća. Ne razumeš ni sebe, ni druge, a svi nekako očekuju da jednostavno prihvatiš svoje stanje. A onda odrasteš i postaneš žedan pažnje, željan da drugi čuju reči iz usta od kojih se, iz nekog razloga, uvek očekuje strpljenje i miran glas.

U svojim ranim godinama posmatrao bih decu dok su igrala fudbal, zadihana u svojim prljavim patikama nakon kojih su ih majke dugo grdile u povratku kući. Teško je očistiti patike prljave od zemlje i trave, to majke nemirne dece dobro znaju. Ali majke ne znaju koliko je zapravo dobro imati nemirnu decu. Moje patike nikada nisu bile prljave i moja majka nikada nije morala da me grdi zbog takve nepažnje.

Najteži trenutak u detinjstvu pamtim kao zauvek željenu želju da potrčim za loptom, sećam se da sam se stalno preispitivao zašto ja to ne mogu. Srce želi, noge ne mogu... Preispitivao sam svoju veru u Boga i postavljao bih razna pitanja na koja nikada nisam dobijao odgovore. Bio sam dete. Bio sam dete koje među decom nije bilo ravnopravno i samim tim je moje detinjstvo bilo povređeno. Meni je neko uvek morao da pomaže kako bi me stavio na pesak, tobogan ili klackalicu. Nisam mogao da trčim sa svojim vršnjacima. I taj fudbal sam uvek posmatrao sa strane, živeći u mašti i nadi da ću i ja potrčati jednog dana. Tako su me tešili. „Možda ćeš jednom moći”, govorili su. Taj dan se, nažalost, još uvek nije desio.